

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

**ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

Дракохруст Тетяна Вікторівна

докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри теорії права та конституціоналізму Західноукраїнського національного університету;

Кравець Ангеліна Андріївна

*здобувачка вищої освіти юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІОМЕТРИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У СФЕРІ МІГРАЦІЇ (EES): ВИКЛИКИ ДЛЯ ПРАВА ТА СУСПІЛЬСТВА**

У сучасних умовах посиленої мобільності населення, зростання глобальних міграційних потоків та зростаючих викликів у сфері безпеки, країни Європейського Союзу дедалі активніше впроваджують цифрові технології в системи управління міграцією. Особливу роль у цьому процесі відіграють біометричні технології, що забезпечують точну ідентифікацію осіб, підвищують ефективність прикордонного контролю, сприяють боротьбі з транскордонною злочинністю та шахрайством з особистими документами.

Одною з ключових передумов розвитку біометрії у сфері міграції (EES) стало зростання міграційних потоків, яке зробило традиційні методи контролю неефективними [1]. Також біометрія така як відбитки пальців, обличчя, райдужна оболонка ока інтегрується у системи Eurodac, VIS, SIS та EES [1]. Основним мотивом є боротьба з фальсифікаціями, запобігання нелегальній міграції, контроль за терміном перебування в іншій країні згідно вказаній даті (“overstays”) [2, 3]. Технологічний розвиток є не менш ключовою передумовою (мультимодальні системи, інтероперабельність), яка забезпечує точність і масштабованість [2].

Біометричні технології EES можна розподілити на такі категорії: Фізіологічні, наприклад ДНК-біометрія, розпізнавання обличчя (2D, 3D, ІЧ-діапазон), відбитки пальців, райдужна оболонка, венозні малюнки, геометрія руки. Поведінкові, жестикуляція обличчя під час розмови або різні рухи руками чи ногами, розпізнавання голосу, почерку, натискань клавіш, ходи. Також розвиваються безконтактні та дистанційні методи перевірки, що мінімізують дискомфорт і збільшують швидкість перевірок [4].

Біометричні дані збираються у всіх громадян третіх країн при в'їзді та виїзді з Шенгенської зони. Під час первинної реєстрації ви надаєте свої біометричні дані, при повторному перетині кордону ви проходите верифікацію, проте якщо верифікація не вдалася або дані застарілі чи були вилучені через певні технічні проблеми потрібно повторно надати дані (дані зберігаються до 5 років і підлягають автоматичному видаленню). Також особи мають право на доступ, виправлення, стирання даних [5, 6].

Відмова надати біометрію є законною підставою для відмови у в'їзді (Регламент 2017/2226). Це створює потенційний конфлікт між правом на свободу пересування і вимогами безпеки тому необхідно створити баланс між інтересами держави та правами особи. Існує ризик дискримінації за релігійними чи культурними мотивами, якщо відмова від біометрії не враховується. Потрібен принцип пропорційності й можливість альтернативної ідентифікації у виняткових випадках, наприклад на рівні національного

законодавства або при оцінці кожного такого інциденту прикордонні служби можуть враховувати гуманітарні чи інші обставини. Також можливе застосування тимчасових заходів — наприклад, надання альтернативної процедури ідентифікації, якщо це дозволяє техніка та політика безпеки. Однак такі винятки — скоріше виняток, а не правило.

В разі систематичної відмови у в'їзді через відсутність біометричних даних може виникати конфлікт із правом на свободу пересування, що потенційно може бути оскаржено в суді (Європейський суд з прав людини або суд ЄС) [4, 5, 7].

Отже, впровадження EES є необхідним кроком для підвищення ефективності контролю кордонів ЄС, проте воно має супроводжуватися посиленням наглядом, прозорістю процедур та чітким дотриманням міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини, аби новітні технології не стали інструментом дискримінації чи надмірного втручання у приватне життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. eu-LISA Publishes Latest Research on Identity Management Technologies. URL: <https://www.eulisa.europa.eu/news-and-events/news/eu-lisa-publishes-latest-research-identity-management-technologies> (дата звернення 20.10.2025)
2. EU Entry/Exit System: Everything Travelers Need to Prepare For URL: EU Entry/Exit System: Everything Travelers Need to Prepare For (дата звернення 20.10.2025)
3. The pre-registration devices for Entry/Exit Sytem EES. URL: The pre-registration devices for Entry/Exit Sytem EES / La circulation aux frontières / Immigration - Direction générale des étrangers en France - Ministère de l'Intérieur (дата звернення 20.10.2025)
4. Frontex publishes technology foresight on biometrics for the future of travel. URL: Frontex publishes technology foresight on biometrics for the future of travel (дата звернення 20.10.2025)
5. Regulation (EU) 2017/2226 — establishing the Entry/Exit System (EES). URL: Regulation - 2017/2226 - EN - EUR-Lex (дата звернення 20.10.2025)
6. EDPS (European Data Protection Supervisor). Opinion on the Proposal for the EES. URL: EDPS Homepage | European Data Protection Supervisor (дата звернення 20.10.2025)
7. Charter of Fundamental Rights of the European Union (Articles 7–8). URL: EUR-Lex - 12012P/TXT - EN - EUR-Lex (дата звернення 20.10.2025)

Ключові слова: біометричні технології, EES, міграція, права людини, Європейський Союз, свобода пересування, прикордонний контроль, захист персональних даних, дискримінація.

Key words: biometric technologies, EES, migration, human rights, European Union, freedom of movement, border control, data protection, discrimination, artificial intelligence.

Секція № 9

Міжнародні універсальні механізми захисту прав людини

КАНЄНБЕРГ-САНДУЛ О.К.

Особливості міжнародно-правового регулювання статусу українських біженців в Європейському Союзі.....183

ФАСІЙ А.В.

Міжнародно-правові засади розроблення стратегій психічного здоров'я у післявоєнний період.....185

ЧЕРНЯВСЬКИЙ М.В.

Миротворчі операції ООН і забезпечення норм міжнародного гуманітарного права та прав людини у період збройних конфліктів.....188

БУГАЄЦЬ А.С.

Сучасні тенденції міжнародно-правового регулювання інтелектуальної власності.....191

Секція № 10

Захист прав людини в інформаційній сфері: сучасні виклики

ДРАКОХРУСТ Т.В., КРАВЕЦЬ А.А.

Перспективи розвитку біометричних технологій у сфері міграції (EES): виклики для права та суспільства.....194

ДРАКОХРУСТ Т.В., ПЕТРЕНКО В.А.

Вплив EES на свободу пересування осіб у Європейському Союзі.....196

ВИШНЯКОВА А.О., ДИМОВ К.Б.

Особливості доказування злочинів, які пов'язані із пропагандою.....197

ГРАБИНСЬКИЙ М.І.

Цифрові права людини: еволюція, виклики та перспективи правового регулювання....201

ГРУШКО М.В.

Кіберпростір як нова сфера збройного протистояння: міжнародно-правові виклики....204

ВОЙТОВИЧ П.П.

Право на правду та інформаційні права людини: постановка проблеми.....206

БОНДАРЬ О.В.

Адміністративні процедури доступу до публічної інформації як елемент належного врядування.....208

ОМЕЛЬЧЕНКО І.І.

Співвідношення принципу пропорційності з принципами міжнародного гуманітарного права.....211